

Årsrapport 2010

SÖDERMALMS STADSDELSNÄMND

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Särskilda granskningar som sker under året publiceras löpande.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

STADSREVISIONEN
Revisionskontoret
www.stockholm.se/revision

Besöksadress: Hantverkargatan 3 A, 1 tr
Postadress: 105 35 Stockholm
Telefon: 08-508 29 000
Fax: 08-508 29 399

STADSREVISIONEN
REVISORSGRUPP 3

Till

Södermalms stadsdelsnämnd

Revisorerna för Södermalms stadsdelsnämnd har avslutat revisionen av nämndens verksamhet under år 2010. Kopia på den revisionsberättelse som överlämnas till kommunfullmäktige bifogas.

Revisorerna överlämnar och åberopar revisionskontorets årsrapport för Södermalms stadsdelsnämnd.

Revisorerna emotser ett yttrande över årsrapporten från nämnden senast 2011-08-31.

Stockholm den 30 mars 2011

På revisorernas vägnar

Bo Dahlström
ordförande

Lars Munters
vice ordförande

Karin Meding
sekreterare

Kopia till
stadsdelsdirektör Anders Carstorp

Sammanfattning

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Nämnden redovisar före resultatöverföring ett totalt nettoöverskott om 7,3 mnkr. Efter resultatöverföring visar nämnden ett överskott om 9,6 mnkr, en budgetavvikelse på 0,5 %. Överskottet består i huvudsak av lägre kostnader inom äldreomsorgen p.g.a. ett minskat behov av hemtjänst och servicehusboende och av högre intäkter än budgeterat inom flera verksamheter.

Revisionskontoret bedömer att nämnden under 2010 har nått kommunfullmäktiges mål för verksamheten och nämnden har i huvudsak genomfört den verksamhet som planerades i verksamhetsplanen. Vidare har nämnden helt nått sju och delvis nått fyra av kommunfullmäktiges elva verksamhetsmål.

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Prognossäkerheten är god - skillnaden mellan ekonomiskt utfall och prognosen i tertialrapport 2 är endast 0,3 %.

Nämnden har ett aktuellt system för intern kontroll och en systematiskt framtagen internkontrollplan för 2010. Genomförda kontroller dokumenteras och redovisas i verksamhetsberättelsen där det också framgår vilka åtgärder som har vidtagits eller planeras.

Några av de särskilda granskningar som revisionskontoret genomfört under året visar att nämnden behöver förbättra uppföljning och kontroll bland annat av förtroendekänsliga poster i redovisningen, innehållet i personalakterna, avtalsförvaltning och inkomstkontroll för debitering av förskoleavgifter. Nämnden behöver också generellt bli bättre på att dokumentera sina handläggningsrutiner.

En granskning av stadsdelsnämndens uppföljning av familjehemsplacerade barn och ungdomar visar att uppföljningen genomförs i enlighet med socialtjänstlag och stadens riktlinjer.

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Sammanfattningsvis bedöms att Södermalms stadsdelsnämnds bokslut och räkenskaper för 2010 är rättvisande.

Rapportförteckning

Årsrapport 2010 för Södermalms stadsdelsnämnd (nr 12, mars 2011)

Nämndernas serviceskyldighet enligt förvaltningslagen (nr 7, november 2010)

Avtalsförvaltning vid två stadsdelsnämnder samt trafik- och renhållningsnämnden (nr 10, december 2010)

Innehåll	Sid
1 Årets granskning	1
2 Nämndens resultat.....	1
2.1 Ekonomiskt resultat	2
2.2 Verksamhetens resultat.....	3
3 Styrning, uppföljning och kontroll.....	8
3.1 Nämndens styrning och uppföljning under året	8
3.2 Intern kontroll.....	13
4 Nämndens bokslut och räkenskaper.....	16

Bilagor

- Bilaga 1* Revisionskontorets bedömningskriterier
Bilaga 2 Revisionsrapporter under perioden april 2010 - mars 2011

I Årets granskning

I denna årsrapport redovisas det samlade resultatet av revisionskontorets granskning av Södermalms stadsdelsnämnds verksamhet avseende år 2010.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Nämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat
- Nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten
- Nämndens bokslut, delårsrapport och räkenskaper

Revisionen sker i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen och god revisions sed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av nämnden. Revisionskontorets bedömningskriterier redovisas i *bilaga 1*.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

En förteckning över stadsrevisionens samtliga revisionsrapporter under perioden april 2010 – mars 2011 redovisas i *bilaga 2*.

2 Nämndens resultat

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål, uppdrag och budget samt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare bedöms om verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Södermalms stadsdelsnämnds ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat för året är tillfredsställande.

2.1 Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2010:

Mnkr	Budget 2010	Bokslut 2010			Budget- avvikelse 2009
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	2 315,3	2 320,3	-5,0	-0,2%	10,4
Intäkter	375,6	388,0	12,4	3,3%	4,8
Verksamhetens nettokostnader	1 939,7	1 932,3	7,4	0,4%	15,2
Avskrivningar	2,7	3,1	-0,4	-14,8%	0,0
Internräntor	3,5	3,2	0,3	8,6%	0,2
Driftbudgetens nettokostnader	1 945,9	1 938,6	7,3	0,4%	15,4
Justerat netto, efter resultatöverföringar		1 936,3	9,6	0,5%	11,4
Investeringsplan					
Utgifter	18,2	10,7	7,5	41,2%	7,5
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0%	0,1
Nettoutgifter	18,2	10,7	7,5	41,2%	7,6

Nämnden redovisar före resultatöverföring ett totalt nettoöverskott om 7,3 mnkr inkl. avskrivningar och internräntor, vilket är 0,4 % av nettobudgeten.

Bruttokostnaderna uppgår till 2 326,6 mnkr vilket är 5,1 mnkr högre än budgetanslaget. Det största underskottet finns inom verksamheten stöd och service till personer med funktionsnedsättning (-13,7 mnkr). Det största överskottet finns inom äldreomsorgen (+7,4 mnkr).

Underskottet inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning finns främst inom enheterna för personlig assistans. Från 1 maj 2010 drivs denna verksamhet på entreprenad, vilket medfört viss kostnad för övertalig personal då alla inte valde att följa med till entreprenören. Underskottet beror även på att enskilda vårdgivare inom barn- och vuxenboende inte har anslutit sig till stadens LOV-avtal och ersättningen enligt LSS-pengen. Det innebär betydligt högre kostnader för placeringar hos dessa jämfört med den budget staden har tilldelat stadsdelsnämnden.

Överskottet inom äldreomsorgen beror på minskat behov av hemtjänst och servicehusboende.

Intäkterna är 388,0 mnkr vilket är 12,4 mnkr högre än budgeterat. Överskott finns inom alla verksamheter utom för arbetsmarknadsåtgärder. De största överskotten finns inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning (4,6 mnkr) främst till följd av retroaktiva LASS-ersättningar från försäkringskassan och inom individ- och familjeomsorg (+2,5 mnkr) bland annat för ersättning från Migrationsverket för fler ensamkommande flyktingbarn.

Nämndens femton resultatenheter inom förskoleverksamheten redovisar ett underskott om 2,1 mnkr. Intraprenaden som består av Stora Blecktornsparken och Björns Trädgård redovisar ett balanserat resultat. Tillsammans med resultatöverskotten från 2009 överför resultatenheterna och intraprenaden ett totalt ackumulerat överskott om 12,2 mnkr till 2011.

Efter resultatöverföring visar nämnden ett överskott om 9,6 mnkr jämfört med budget, d.v.s. en avvikelse på 0,5 %.

2.2 Verksamhetens resultat

Mål

Fullmäktige har fastställt tre inriktningsmål. De anger vad nämnderna ska uppfylla, oavsett vilken verksamhet som nämnden bedriver. Dessa mål är:

- Staden ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Kopplat till inriktningsmålen har kommunfullmäktige dessutom formulerat ett antal mål för verksamhetsområdet (verksamhetsmål) som ska konkretisera inriktningsmålen. Som underlag till mätningen och bedömningen av uppfyllelsen av verksamhetsmålen har fullmäktige tagit fram ett antal indikatorer. För flertalet av indikatorerna har kommunfullmäktige fastställt ett målvärde. Nämnderna har även haft möjlighet att fastställa egna mål och indikatorer. Revisionskontorets bedömning av nämndens måluppfyllelse baseras bland annat på i vilken utsträckning nämnden har nått målvärdena för indikatorerna.

Revisionskontoret bedömer att nämnden under år 2010 har nått kommunfullmäktiges mål för verksamheten. Vidare bedöms att nämnden har genomfört den verksamhet som planerades i verksamhetsplanen.

Av kommunfullmäktiges elva verksamhetsmål har nämnden bedömt att sju mål har nåtts helt och fyra mål delvis.

Nedan redovisas väsentliga avvikelser från kommunfullmäktiges verksamhetsmål och indikatorer. Revisionskontoret har noterat att svarsfrekvensen på de brukarundersökningar som delar av målbedömningen baseras på ofta varit 55 % eller därunder. Mot bakgrund av den låga svarsfrekvensen anser revisionskontoret att dessa brukarundersökningar måste användas med försiktighet i bedömningen av måluppfyllelsen.

En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

Endast 5 % av verksamheternas matavfall sorteras medan målet är 35 %.

Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

Årsmålet att 60 % av de boende inom Södermalm är nöjda med skötseln av parker och grönområden har inte nåtts. Resultatet av den av staden centralt genomförda undersökningen blev 54 %, vilket är detsamma som året innan.

Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö

Barnomsorgsgarantin klarades inte för 20 barn i januari 2010. Resultatet av brukarundersökningen om andel nöjda föräldrar med förskolans miljö som trygg och säker blev 80 % mot det fastställda målvärdet 90 %. Barnsäkerhet i förskolan har därför lagts in i nämndens internkontrollplan 2011. För andelen nöjda föräldrar när det gäller barnens utveckling och lärande blev resultatet 78 % mot det uppställda årsmålet 83 %.

Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka – trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen

Nämndens fastställda årsmål för andelen genomförandeplaner för biståndsbedömda insatser inom individ- och familjeomsorg och psykiatri har inte nåtts. Årsmålet för indikatorn andel barn och unga i biståndsbedömd öppenvård nåddes inte helt. Samma sak gäller för indikatorn andel vuxna inom individ- och familjeomsorgen i biståndsbedömd öppenvård. Dock är den faktiska andelen större eftersom öppenvårdsinsatser hittills har getts inom Södermalms beroendeteam utan biståndsbeslut. Årsmålet att till skapa tio omsorgslägenheter för vuxna har inte nåtts, men nämnden har fått projekteringsbidrag och beställarstöd för två boenden med särskild service med planerad byggstart 2011.

En hel del brukarundersökningar har genomförts inom ovanstående verksamhetsområde. Med reservation för tillförlitligheten i resultaten, visar undersökningarna att nämnden inte helt har nått fastställda målvärden för vissa

indikatorer inom äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. Detta gäller bl.a. andel omsorgstagare i ordinärt boende som är nöjda med hemtjänsten och upplevelse av trygghet med hemtjänst i ordinärt boende. Samma sak gäller utfallet för andel nöjda med hur anhörigstödet inom äldreomsorgen fungerar. Trots stor informationssatsning var resultatet sämre än föregående år. Inom individ- och familjeomsorgen har inte målvärdet nåtts helt för brukarnas nöjdhet med biståndshandläggare och socialsekreterare.

Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

Jämfört med 2009 har årsmålet för sjukfrånvaron inom nämndens verksamheter minskat med 2 procentenheter. Trots detta nås inte nämndens årsmål för sjukfrånvaron, 5 %, utan utfallet blev 6,4 %.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Från 1 juni 2010 ska enligt kommunfullmäktiges beslut stadens nämnder tillämpa ”Grön IT – Strategi för Stockholms stad”. Revisionskontoret bedömer att nämnden följer strategin. Bland annat genom miljöanpassat resande, digitala möten, miljöcertifierad hårdvara och att stänga av IT-utrustning vid arbetsdagens slut etc. Under 2011 kommer förvaltningen att genomföra utbildningsinsatser för att öka kunskaperna om Grön IT och årligen följa upp hur IT-strategin tillämpas.

Efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer

Ej verkställda gynnande beslut

Södermalms stadsdelsnämnd hade vid årsskiftet sex gynnande SoL-beslut inom äldreomsorgen som inte var verkställda. Besluten hade inte kunnat verkställas beroende på att fem personer hade tackat nej till erbjudande om vård- och omsorgsboende, men står kvar i kön för förstahandsvalet. En person har på grund av hälsoskäl tackat nej till servicehus.

Ett gynnande SoL-beslut inom individ- och familjeomsorgens barn och ungdom har inte verkställts, då familjen inte tagit ställning till förslag på kontaktperson.

Ej verkställda domar

Nämnden hade vid årsskiftet tre stycken icke verkställda domar inom äldreomsorgen. Två domar har inte kunnat verkställas beroende på att personerna har tackat nej till erbjudande om servicehus och omsorgsboende. Den tredje domen gällde en ansökan om vård- och omsorgsboende som nämnden hade avslagit i februari, men där förvaltningsrätten i december gick emot nämndens beslut. Nämnden begärde då prövningstillstånd till kammarrätten för att överklaga men fick i januari 2011 avslag på detta, varför personen nu står i kö.

Några av statens inspektioner av verksamheter

Socialstyrelsen har granskat handläggning och dokumentation av utredningar för vuxna med missbruksproblem och fann brister. Bland annat att det inte framgår om den enskilde har kommunicerats utredningen, underrättats om nämndens beslut och i förekommande fall informerats om möjligheten att överklaga. I övrigt uppfyllde stadsdelsnämnden lagstiftningen och dess intentioner i de delar som tillsynen avsåg.

Socialstyrelsen har också granskat familjevården och riktade kritik mot nämnden för att en majoritet av barnen saknade genomförandeplaner. I oktober informerade nämnden Socialstyrelsen om att samtliga 50 familjehemplacerade barn nu har genomförandeplaner.

Under våren genomförde Socialstyrelsen tillsynsbesök vid Katarinagårdens, Sjöstadsgårdens och Nytorpgårdens vård- och omsorgsboenden och påtalade brister. I juni gjordes även ett tillsynsbesök på Kulltorps vård- och omsorgsboende. Nämnden har till Socialstyrelsen redovisat vidtagna åtgärder och Socialstyrelsen har avslutat ärendena.

Socialstyrelsen genomförde i november nattlig tillsyn av 48 slumpvis utvalda kommuners vård- och omsorgsboenden för personer med demenssjukdom. Syftet var att undersöka om personer med demenssjukdom fick sina behov av trygghet och säkerhet tillgodosedda nattetid. Inom Södermalm inspekterades Magdalenagården som drivs på entreprenad. Inga anmärkningar framkom.

Några av stadens inspektioner

I mars behandlade nämnden funktionshinderinspektörernas granskningsrapport, som bland annat behandlar sju dagliga verksamheter och Beställarenheten inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning inom Södermalms stadsdelsnämnd. Gemensamt för de dagliga verksamheter som fick kritik var att dokumentationen måste bli bättre. Beställarenhetens handläggning bedömdes i allt väsentligt uppfylla kraven på en rättssäker biståndshandläggning.

Förskoleinspektörerna har granskat nio förskolor inom tre förskoleenheter. Gemensam kritik för de tre enheterna var att arbetsätt och strategier behöver förbättras för arbetet med utveckling av barns flerspråkighet.

Försökslägenheter

Revisionskontoret har granskat handläggningen av försökslägenheter till vuxna inom stadsdelsnämnderna Hägersten-Liljeholmen, Norrmalm, Skarpnäck, Skärholmen, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Farsta, Kungsholmen, Rinkeby-Kista, Södermalm och Älvsjö. Vid granskningstillfället hade de elva nämnderna

förstahandskontrakt på sammantaget 150 försökslägenheter för uthyrning i andra hand.

Syftet med granskningen har varit att pröva nämndernas följsamhet mot socialtjänstlag (SoL 4:2) och stadens riktlinjer för handläggning av försökslägenheter. Berörda tjänstemän har intervjuats och en aktgranskning har genomförts av fem missbruks- och socialpsykiatriärenden per nämnd.

Försökslägenhet är ett bistånd enligt SoL 4:2 och kan ges till personer med missbruks-, psykiska eller andra liknande problem. Insatsen ska vara ett led i en pågående rehabilitering och ska förbereda klienten för att klara ett eget boende. Ett avslag på ansökan om försökslägenhet går inte att besvära sig över, till skillnad från avslag på beslut enligt SoL 4:1. Försökslägenhet är således inte en insats som kan beviljas utan tidigare vård- eller boendeinsatser, och föregås nästan alltid av boende i träningslägenhet.

Biståndsbeslutet ska vara tidsbegränsat och inte gälla längre än för ett år i taget. Beslutet ska också vara villkorat, d.v.s. den individuella handlingsplanen och villkoren i hyresavtalet ska följas. Om dessa inte följs är det skäl för uppsägning.

Målet med försöksboendet är att klienten ska få ta över kontraktet efter försöksperioden, som enligt riktlinjerna måste vara minst ett år och helst inte längre än tre år. Försöksperioden får vara längre om starka skäl finns, t ex att skuld-saneringsprocess pågår. Dock har framförts exempel på att i fastigheter som ombildats till bostadsrättsföreningar har klienterna trots skötsamhet inte tillåtits att få överta nämndens förstahandskontrakt, och därför blivit kvar i försöksboende.

Granskningen visar att nämnderna i enlighet med riktlinjerna har utsett kontaktpersoner mot Stockholms stads bostadsförmedling och fastighetsägare. De intervjuade uppger att de har ett bra samarbete med Bostadsförmedlingen och i stort sett får den tilldelning av lägenheter till försöksboende som nämnderna behöver.

I enlighet med riktlinjerna har samtliga granskade nämnder en tjänsteman som ansvarar för samordningen av försökslägenheter. Dessutom finns en bosamordnare/bostadshandläggare som administrerar andrahandskontrakt mm.

Alla de granskade nämnderna har fungerande rutiner för månatlig bevakning av eventuella hyresskulder.

Något som endast i undantagsfall fungerar är att då försöklägenheten finns inom en annan stadsdelsnämnds geografiska område, ska enligt riktlinjerna den placerande nämnden kontakta den andra nämnden innan placeringen för att få ett godkännande. Detta för att förebygga olämpliga placeringar.

Sammanfattningsvis kan revisionskontoret konstatera att ingen av de granskade nämnderna har en helt korrekt handläggning av sina försöklägenheter i enlighet med SoL 4:2 och stadens riktlinjer.

Utöver vad som redovisats ovan har aktgranskningen av Södermalms stadsdelsnämnd visat att ett biståndsbeslut hänvisade till fel lagrum och ett annat saknade hänvisning till lagrum och hade heller inte, i likhet med ett tredje ärende, något villkorat biståndsbeslut. I tre fall var handlingsplanerna inte undertecknade av klienten och i två fall hade reglerna för boende i försöklägenhet inte undertecknats. Nämnden måste dessutom förbättra kontrollen och dokumentationen av att de boende vid inflyttning och under försöksboendetiden har hemförsäkring.

3 Styrning, uppföljning och kontroll

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om nämnden har ett system för styrning, uppföljning och kontroll som säkerställer en ändamålsenlig verksamhet, bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden samt ger en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att Södermalms stadsdelsnämnds styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig.

3.1 Nämndens styrning och uppföljning under året

Nämndens lednings- och styrdokument

Revisionskontoret har granskat nämndens verksamhetsplan för år 2010 och bedömer att nämndens egna mål för verksamhetsområdet ansluter till kommunfullmäktiges mål.

Revisionskontoret bedömer att nämndens verksamhetsplan är ett tydligt styrinstrument, liksom de övriga dokument som enligt stadens anvisningar ska bifogas planen.

Nämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet

Revisionskontoret bedömer att nämnden har bra uppföljningsrutiner som ger nämnden tillförlitliga prognoser för både ekonomi och verksamhet.

Nämnden har lämnat följande ekonomiska prognoser under året:

Mnkr	Tertial- rapport 1	Tertial- rapport 2 (T2)	Bokslut 2010	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudget					
Verksamhet					
Kostnader	2 275,8	2 316,6	2 320,3	-3,7	-0,2%
Intäkter	339,1	377,7	388,0	10,3	2,7%
Verksamhetens nettokostnader	1 936,7	1 938,9	1 932,3	6,6	0,3%
Avskrivningar	2,7	2,7	3,1	-0,4	-14,8%
Internräntor	3,5	3,5	3,2	0,3	8,6%
Driftbudgetens nettokostnader	1 942,9	1 945,1	1 938,6	6,5	0,3%
Justerat netto, efter resultatöverföringar	1 940,9	1 942,1	1 936,3	5,8	0,3%
Investeringsplan					
Utgifter	12,1	12,1	10,7	1,4	12%
Inkomster	0,0	0,0	0,0	0,0	0%
Nettoutgifter	12,1	12,1	10,7	1,4	12%

Sammanställningen visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit god under året.

PA-kompetens på enhetschefsnivå

Det mesta inom personalområdet är numera delegerat till enhetschef, vilket ställer höga krav på att den interna styrningen och kontrollen fungerar och att enhetscheferna är väl insatta i arbetsrättsliga lagar, anställnings- och löneavtal, stadens policier mm. Det är viktigt att enhetscheferna får ett tydligt stöd i arbetet och att det finns en god samverkan mellan enhetscheferna och nämndernas personalfunktion, serviceförvaltningen och stadens personalpolitiska avdelning. Under 2009 granskades hur sex stadsdelsnämnder säkerställer att enhetscheferna har nödvändig PA-kompetens. Enhetschefer för större enheter och respektive nämnds personalchef intervjuades och 15 personalakter för anställda vid utvald enhet granskades. Under 2010 har granskningen fortsatt vid Älvsjö och Södermalms stadsdelsnämnder.

Den enhet som granskats är en förskoleenhet med verksamhet på fem adresser och 58 anställda. Enhetschefen har som administrativ resurs en av förskollärarna vars arbetstid till ca 50 % bland annat innebär att varje morgon ta emot sjukanmälningar och registrera dem i LISA-systemet, ansvara för vikarieanskaffning, attestering av fakturor, schemaläggning, dokumenthantering, arkivering, brandskyddsarbete och fastighetsfrågor.

Revisionskontoret bedömer att förvaltningens personalavdelning erbjuder ett tillfredsställande stöd till enhetscheferna. Stödet tillhandahålls bland annat genom centralt placerade PA-administratörer, men även genom chefsinformation på förvaltningens intranät, närvaro på chefsmöten och via personalhandboken som har länkar till policier mm.

Vidare bedöms att enhetschefen vid den enhet som granskats i stort ha kännedom om vilka beslut inom beslut inom personalområdet som Södermalms stadsdelsnämnd har delegerat till enhetschefsnivå. Granskningen av personalakterna har dock påvisat stora brister. I alla personalakter utom två fanns endast anställningsavtal.

Ansökan om anställning, betyg och intyg från utbildningar och tidigare anställningar, förskollärarnas examensbevis, utdrag ur belastningsregistret och försäkring om tystnadsplikt är exempel på vad som saknades. En hel del av det saknade materialet visade sig finnas kvar på förskoleenheten.

När en anställd byter anställning inom staden rekvideras personalakten av den nya nämnden. Därför måste nämnden se till att personalhandlingarna hanteras och förvaras i enlighet med stadens riktlinjer (PAS-cirkulär 2/2007). Nämnden måste också förbättra uppföljningen av vilka nyanställningar som enhetscheferna gör och kontrollera att erforderligt material blir inskickat till personalakterna.

Avtalsförvaltning vid två stadsdelsnämnder samt trafik- och renhållningsnämnden (nr 10, december 2010)

Revisionskontoret har granskat om nämnderna genomför en aktiv avtalsförvaltning enligt stadens upphandlingspolicy och hur nämnderna samverkar med sina leverantörer. Granskningen omfattar två stadsdelsnämnders, Södermalm och Rinkeby-Kista, ramavtal om handledningstjänster med inriktning på individ- och familjeomsorg samt trafik- och renhållningsnämndens avtal med två leverantörer avseende parkeringsövervakning.

Stadsdelsnämnderna Södermalm och Rinkeby-Kista bedöms inte ha planerat för en aktiv avtalsförvaltning inför upphandling av ramavtal om handlednings-

tjänster. De har inte i tillräcklig omfattning analyserat sina behov inför genomförandet av upphandlingen. Ett mer omfattande förberedelsearbete av servicenämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna skulle ha medfört ett ramavtal som bättre svarar mot verksamheternas behov. Inför kommande samordnade upphandlingar är det därför viktigt med en tydlig ansvars- och rollfördelning mellan beställande nämnder och den utförande servicenämnden.

De två stadsdelsnämnderna har under pågående avtalsperiod inte upprätthållit lojalitet mot det tecknade avtalet. De har vid avrop frångått avtalad rangordning och anlitat företag som inte ingår i ramavtalet. De intervjuade företagen med handledningstjänster är i stort nöjda med hur upphandlingen av ramavtalet genomfördes. Samtidigt anser de att de får uppdrag från nämnderna oavsett om de har ramavtal eller inte. Revisionskontoret anser att stadsdelsnämnderna måste utveckla sina rutiner för att uppnå en aktiv avtalsförvaltning där ansvaret är tydligt och definierat. Nämnderna måste även förbättra den interna kontrollen så att avtalad rangordning m.m. följs.

Stadsdelsförvaltningarna Södermalm och Rinkeby-Kista träffar sina leverantörer när uppdragen genomförs. Några avstämningsmöten mellan stadsdelsförvaltningen och företagen i enlighet med policyn förekommer inte, vilket är en brist.

Södermalms stadsdelsnämnd har yttrat sig över rapporten den 20 januari 2011. Nämnden delar i stort revisionskontorets kritik men påpekar att förvaltningen generellt har klara rutiner för uppföljning och samverkan med sina leverantörer. Två gånger per år genomförs seriositetskontroll av samtliga leverantörer som levererat varor och tjänster till förvaltningen överstigande ett visst belopp. Den kontrollen har från och med hösten 2010 utökats till att också omfatta samtliga leverantörer med vilka nämnden har egna avtal, däribland handledningsavtalet.

Stadsdelsförvaltningen avser att i särskilt ärende föreslå att nämnden inte förlänger avtalet för handledningstjänster när det löper ut 31 maj 2011, utan istället genomföra förnyad upphandling med en annorlunda utformning mot tidigare.

Barn i behov av särskilt stöd i förskolan

Revisionskontoret har genomfört en granskning av Södermalms stadsdelsnämnds verksamhet för barn i behov av särskilt stöd i förskolan. Syftet har varit att granska om nämnderna har en tydlig ansvarsfördelning och förvaltningsgemensam handlingsplan/riktlinjer för handläggningen i arbetet.

I skollagen och förskoleplanen för Stockholms stad framgår att barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling, ska få den omsorg som deras behov kräver. Inom staden finns inga gemensamma riktlinjer för handläggningen av ärenden för barn i behov av särskilt stöd.

Granskningen visar att nämnden har en tydlig ansvarsfördelning och gemensamma riktlinjer för handläggningen. Nämnden har en samordnare med ett övergripande ansvar för barn i behov av särskilt stöd. Förskolecheferna ansvarar för att varje barn får det stöd de behöver. Inom förskolan finns gemensamma stödresurser och den granskade förskolan har dokumenterat sitt förhållningssätt och sina rutiner för arbetet med barn i behov av särskilt stöd som visar på ett genomtänkt arbetssätt.

Medlen för barn i behov av särskilt stöd fördelas i huvudsak som ett särskilt verksamhetsstöd till respektive barn och förskola. Förskolorna upprättar individuella handlingsplaner i samråd med föräldrarna för de barn där ansökan om särskilt verksamhetsstöd görs. Samordnaren beslutar och följer tillsammans med förskolorna upp det särskilda verksamhetsstödet.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att nämndens rutiner för barn i behov av särskilt stöd i förskolan är tillfredsställande. Det finns en tydlig ansvarsfördelning och dokumenterade förvaltningsgemensamma riktlinjer.

Nämndens uppföljning av familjehemsplacerade barn och ungdomar

Socialtjänstlagen och socialtjänstförordningens bestämmelser om socialtjänstens ansvar för barn i familjehem ska skapa förutsättningar för en noggrann planering och uppföljning, och leda till att målen med vården uppfylls samt att barnen får sina behov tillgodosedda.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om stadsdelsnämnden har tillräcklig uppföljning av familjehemsplacerade barns och ungdomars situation och om uppföljningen görs i enlighet med socialtjänstlagen och stadens riktlinjer. Granskningen har utförts genom intervju med berörd enhetschef och genomgång av all dokumentation i fem slumpmässigt valda placerade barns/ungdomars akter.

Av uppföljningarna, som enligt revisionskontorets bedömning var väl dokumenterade, framgår att socialtjänsten gör minst två besök per år i familjehemmen. I början av en placering sker besöken oftare. Nämndens uppföljning omfattade de delar som enligt riktlinjer ska finnas med: barnets hälsa, utveckling, sociala beteende, förskola/skola och relationer till föräldrar och andra närstående. Av uppföljningarna framgick också att socialsekreterarna har enskilda samtal med

barnen vid besöken och däremellan också har kontakt med dem och familjehemsföräldrarna via telefon, brev och mejl.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att stadsdelsnämnden följer vården av de familjehemsplacerade barnen noggrant och att uppföljningen genomförs i enlighet med socialtjänstlagen och stadens riktlinjer.

3.2 Intern kontroll

Nämndens system för intern kontroll

Nämnden har ett aktuellt system för intern kontroll som antogs i augusti 2007 efter att de två tidigare stadsdelsförvaltningarna sammanfogats under den gemensamma nämnden.

Nämndens internkontrollplan för 2010 utgår från en risk- och väsentlighetsanalys som tar upp väsentliga processer och som revideras årligen. Genomförda kontroller dokumenteras och redovisas i verksamhetsberättelsen där det också framgår vilka åtgärder som har vidtagits eller planeras.

Förtroendekänsliga poster

Revisionskontoret har med hjälp av konsult genomfört en granskning avseende förtroendekänsliga poster. Granskningen syftar till att bedöma om nämnden har en tillräcklig styrning och kontroll av redovisningstransaktioner inom förtroendekänsliga områden. Förtroendekänsliga områden har i granskningen avgränsats till resor, representation och personnära kostnader för ledande befattningshavare samt bisysslor.

Resultatet av granskningen visade att nämnden inte i alla delar har tillräcklig styrning och kontroll av redovisningstransaktioner inom förtroendekänsliga områden.

När det gäller resor saknas uppgift om deltagare för tretton av tjugo fakturor som granskats. Syftet med resan var enligt underlagen oklart för tolv av resorna. Tre av fakturorna var inte attesterad av överordnad utan av resenären/deltagaren själv.

När det gäller representation har granskningen visat att förvaltningens policy, som utgår från stadens, inte fullt ut följs. Stickprovskontrollerna visade brister i underlagen. Exempelvis att för hälften av de granskade verifikationerna var syftet inte angivet, inte heller uppgift om vilka som deltagit.

Enligt förvaltningsledningen förekommer bisysslor i begränsad omfattning, granskningen har visat att någon kartläggning av anställdas bisysslor inte skett under senare år. Nämndens interna kontroll av bisysslor kan förbättras. Revisionskontoret vill även uppmärksamma nämnden på arbetsgivarens skyldighet enligt Lagen om offentlig anställning (LOA) att klargöra för de anställda vad som kan göra en eventuell bisyssla förtroendeskadlig, liksom arbetsgivarens rätt att enligt Allmänna Bestämmelser i kommun och landsting (AB) infordra uppgift om anställdas innehav av bisysslor och möjlighet att förbjuda sådan.

Handläggning av förskoleavgifter

Revisionskontoret har genomfört en granskning av samtliga stadsdelsnämnders handläggning av förskoleavgifter. Syftet med granskningen är att bedöma om hushållens förskoleavgifter baseras på aktuella inkomstuppgifter.

Förskoleavgiftens storlek bestäms av hushållets månadsinkomst före skatt och antal placerade barn. De hushåll som tjänar 42 000 kr eller mer betalar maxtaxa. Månadsavgiften för en förskoleplats kan som högst bli 1 260 kr.

Revisionskontorets granskning visar att nämnden på hösten genomför en omprövning av avgiftens storlek inför nästkommande år. Med omprövning menas att aktuella inkomstuppgifter begärs in från hushållen. De hushåll som inte lämnar nya inkomstuppgifter debiteras maxtaxa.

I samband med omprövningen görs även en inkomstkontroll av cirka 25 % av de hushåll som inte betalar maxtaxa mot skatteverkets uppgifter om taxerad inkomst. För de hushåll där den taxerade inkomsten är högre än vad de själva har uppgivit till förvaltningen görs en efterdebitering. Granskningen visade att arbetet med efterdebiteringar pågick.

Granskningen visar att nämnden har rutiner och arbetsätt men att dessa inte är dokumenterade. Revisionskontorets stickprovskontroll av registrerade inkomstuppgifter i Bosko mot taxerad inkomst visade att närmare var femte hushåll hade angett för låga inkomstuppgifter.

Revisionskontorets bedömning är att den interna kontrollen inte till alla delar är tillräcklig. För att stärka den interna kontrollen bör inkomstkontroll av samtliga

hushåll under maxtaxa göras för att säkerställa att rätt avgift debiteras. Därtill bör handlägningsrutinerna dokumenteras.

Nämndernas serviceskyldighet enligt förvaltningslagen (rapport nr 7, november 2010)

Revisionskontoret har granskat nämndernas serviceskyldighet enligt förvaltningslagen. Granskningens syfte har varit att bedöma om nämnderna uppfyller förvaltningslagens bestämmelser om serviceskyldighet avseende ärendehantering och kontakter med medborgarna samt om de rutiner som finns för denna hantering är ändamålsenliga. Granskningen har förutom Södermalms stadsdelsnämnd även omfattat stadsdelsnämnderna Bromma och Enskede-Årsta-Vantör samt trafik- och renhållningsnämnden och servicenämnden.

Granskningen visar att nämnden i huvudsak har tillfredsställande rutiner för posthantering och diarieföring. Dock finns brister i rutinerna för den post som kommer till nämndernas förtroendevalda. För att förvaltningslagens bestämmelser om serviceskyldighet ska kunna uppfyllas bör det finnas en systematisk hantering av sådana inkommande handlingar. Nämnden och de enskilda ledamöterna bör överväga att använda e-postadresser som är knutna till stadens e-postsystem och frågan om fullmakt bör tas upp för behandling i de fall de saknas. Det är viktigt med kontinuerlig information och utbildning till de förtroendevalda i dessa frågor.

Södermalms stadsdelsnämnd uppfyller förvaltningslagens bestämmelser om serviceskyldighet avseende ärendehantering och kontakter med medborgarna. Granskningen visar att svar på synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen ofta lämnas inom två till tre veckor men att det i vissa fall tar längre tid. Nämndens rutiner är tydliga och konsekventa men kan utvecklas.

Nämnden har den 20 januari 2011 yttrat sig över rapporten. Nämnden framför att när det gäller post till förtroendevalda har förvaltningen fullmakt att öppna ordförandens och vice ordförandens personligt adresserade post, och avser att också föreslå samtliga ordinarie ledamöter att lämna fullmakt. Vidare övervägs att erbjuda e-postadress inom stadens e-postsystem, i första hand till ordföranden och vice ordföranden. Utbildning för nämnden i gällande lagstiftning planeras. När det gäller synpunkter och klagomål inom äldreomsorgen ska uppföljningen förbättras för att säkerställa att den fastställda rutinen för skriftlig bekräftelse om mottagande av synpunkter tillämpas. Rutinerna om service och ärendehantering ska utvecklas till att omfatta även andra frågor och ärenden som fordrar svar eller åtgärd från förvaltningen.

4 Nämndens bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas om nämndens bokslut och delårsrapport är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

Revisionskontoret har anlitat konsult för granskning av nämndens bokslut. Sammanfattningsvis bedöms att stadsdelsnämndens bokslut och räkenskaper för 2010 är rättvisande.

Maria Lövgren
Enhetschef

Karin Meding
Certifierad kommunal revisor

Bilaga I

Revisionskontorets bedömningskriterier

Bedömning

För avsnitten 2 Nämndens resultat och 3 Styrning, uppföljning och kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/</i>	
<i>Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Oacceptabelt/Oacceptabel</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnitt 4 Nämndens bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande

Nämndens resultat

Bedömningskriterier

Nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

- Nämndens resultat följer fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget.
- Nämnden har inom tilldelat anslag uppfyllt sina mål för verksamheten och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Styrning, uppföljning och kontroll

Bedömningskriterier

Nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll bygger på en helhets-syn på den kommunala verksamheten samt säkerställer en ändamålsenlig verksamhet och bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden, liksom en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

- Nämnden har ett system för styrning som ger förutsättningar för god ekonomi, effektiv verksamhet och kvalitet.
- Nämnden har en ändamålsenlig organisation med en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämndens uppföljning ger en rättvisande och tillförlitlig information om ekonomi och verksamhet.
- Nämnden har ett system för intern kontroll för en effektiv och rättssäker verksamhet samt för att förebygga allvarliga fel och skador.

Nämndens bokslut och räkenskaper

Bedömningskriterier

Nämndens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

Bilaga 2

Revisionsrapporter under perioden april 2010 – mars 2011

Samtliga rapporter finns att ladda ner på www.stockholm.se/revision

- 2010:2** Hållbar energianvändning
- 2010:5** Stadens rehabiliteringsprocess – en förstudie
- 2010:6** Aktiv avtalsförvaltning inom hemtjänst?
- 2010:7** Nämndernas serviceskyldighet enligt förvaltningslagen
- 2010:8** Stadens gemensamma kösystem för förskolan
- 2010:9** Idrottsnämndens stöd till barn- och ungdomsverksamhet
- 2010:10** Avtalsförvaltning vid två stadsdelsnämnder samt trafik- och renhållningsnämnden
- 2011:1** Stöd för person som vårdar eller stödjer äldre närstående
- 2011:2** Äldre med sammansatta vårdbehov i gränssnitten mellan landsting och kommun
- 2011:3** Stadens insatser för personer som uppbär ekonomiskt bistånd och är långvarigt arbetslösa
- 2011:4** Stadens säkerhetsarbete
- 2011:5** Granskning av affärsmässighet relaterat till ärende om försäljning av Sadesärlan 6
- 2011:6** Uppföljning av utbildningsnämndens tillsyn och kontroll av enskilt drivna förskolor

Till kommunfullmäktige
i Stockholms stad

REVISIONSBERÄTTELSE
FÖR
SÖDERMALMS STADSDELSNÄMND ÅR 2010

Vi ¹⁾ har granskat Södermalms stadsdelsnämnds verksamhet under år 2010.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och stadens revisionsreglemente.

Vi bifogar en redogörelse för resultatet av granskningen.

Vi tillstyrker att Södermalms stadsdelsnämnd och dess ledamöter beviljas ansvarsfrihet.

Stockholm den 30 mars 2011

Bo Dahlström

Lars Munters

Jan Demuth

Annika Elmlund

Birgitta Guntsch

Urban Karlsson

Bengt Lagerstedt

Amanj Mala-Ali

Hans Ravelius

Siv Rodin

1) Fredrik Bojerud har tjänstgjort som revisor t.o.m. 2010-12-31 och sedan lämnat sitt uppdrag som revisor p.g.a. annat uppdrag i staden.

Södermalms stadsdelsnämnd

Bilaga till revisionsberättelsen för år 2010

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat är tillfredsställande

Nämnden redovisar före resultatöverföring ett totalt nettoöverskott om 7,3 mnkr. Efter resultatöverföring visar nämnden ett överskott om 9,6 mnkr, en budgetavvikelse på 0,5 %. Överskottet består i huvudsak av lägre kostnader inom äldreomsorgen p.g.a. ett minskat behov av hemtjänst och servicehusboende och av högre intäkter än budgeterat inom flera verksamheter.

Revisorerna bedömer att nämnden under 2010 har nått kommunfullmäktiges mål för verksamheten och nämnden har i huvudsak genomfört den verksamhet som planerades i verksamhetsplanen. Vidare har nämnden helt nått sju och delvis nått fyra av kommunfullmäktiges elva verksamhetsmål.

Styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig

Prognossäkerheten är god – skillnaden mellan ekonomiskt utfall och prognosen i tertialrapport 2 är endast 0,3 %.

Nämnden har ett aktuellt system för intern kontroll och en systematiskt framtagen internkontrollplan för 2010. Genomförda kontroller dokumenteras och redovisas i verksamhetsberättelsen där det också framgår vilka åtgärder som har vidtagits eller planeras.

Några av de särskilda granskningar som genomförts under året visar att nämnden behöver förbättra uppföljning och kontroll bland annat av förtroendekänsliga poster i redovisningen, innehållet i personalakterna, avtalsförvaltning och inkomstkontroll för debitering av förskoleavgifter. Nämnden behöver också generellt bli bättre på att dokumentera sina handläggningsrutiner.

En granskning av stadsdelsnämndens uppföljning av familjehemsplacerade barn och ungdomar visar att uppföljningen genomförs i enlighet med socialtjänstlag och stadens riktlinjer.

Bokslut och räkenskaper är rättvisande

Sammanfattningsvis bedöms att Södermalms stadsdelsnämnds bokslut och räkenskaper för 2010 är rättvisande.

Rapportförteckning

Årsrapport 2010 för Södermalms stadsdelsnämnd (nr 12, mars 2011)

Nämndernas serviceskyldighet enligt förvaltningslagen (nr 7, november 2010)

Avtalsförvaltning vid två stadsdelsnämnder samt trafik- och renhållningsnämnden (nr 10, december 2010)